

Obsah

České země v pravěku (HM)

O pravěku a prehistorii	8
O obyvatelích pravěké střední Evropy	10
Lidé na břehu jezera u Přezletic	12
Neandrtálci z jeskyně Kůlna	14
Lovci z Předmostí u Přerova	16
V osadách lovců mamutů	18
Tvůrci z Pavlovských vrchů	
a Moravského krasu	20
V Čechách po ústupu ledovce	22
V bylanské zemědělské osadě	24
Hrnčíři na břehu Ohře	26
V údolí řeky Moravy	28
V opevněné osadě Na Homolce	30
V pravěkých lomech u Tušimic	32
Hutníci z Makotřas	34
O čem „vyprávějí“ naše nejstarší pohřebiště	36
Tajemství únětické kultury	38
Poklad z Kozích hřbetů	40
Bojovní pastevci mohylových kultur	42
Velmož a bronzový kotlík z Milavčí	44
Ve vesnici lidí lužických popelnicových polí	46
Tajná skrýš v Jenišovicích	50
Záhady Býčí skály	51
Knížata z Hradenína a Lovosic	52
Keltové na Závisti	54
Bohové ze Mšeckých Žehrovic	56
Na stradonickém oppidu	58
Na obchodních stezkách v zemi Bójů	61
Římané a Germáni v Mušově	64
Poděkování české archeologii a prehistorii	68
Otázky pro pozorné čtenáře	72

Na úsvitu českých dějin (HM)

O poznávání života v minulosti, měření času	
a našem světařdu	76
Slované vstupují do dějin Evropy	78
Z pravlasti do nových domovů	80
O prvních Slovanech u nás	83
Sámova říše	84
Vznik Velké Moravy	86
Moravané se stávají křesťany	88
Moravané na válečných polích	90
Vstup Čechů do dějin	92
Za časů bájných knížat	94
O prvních Přemyslovcích	96

Na Levém Hradci	98
O knížeti Václavovi	100
Přemyslovci sjednocují Čechy	102
Biskup Vojtěch	104
Na slovanském hradě	106
Kapituly, diecéze, farnosti	108
Řeholní řády a kláštery	110
Na pražském tržišti	112
Výlet do vlasti Ibrahíma ibn Jákúba	114
Evropská kultura druhé poloviny prvního tisíciletí	116
Evropské umění	118
Knížata, králové, císaři	120
Česká knížata na Hradě a Vyšehradě	122
Čechy a Říše ve 12. století	124
V Praze za královny Judity	126
S Vladislavem II. na křížové výpravě	128
Křesťáci a Turci	130
Románská kultura	132
Románské písemnictví a malířství	134
V hradech a palácích	136
Otázky pro pozorné čtenáře	140

České země za posledních Přemyslovců (ZB)

Poslední panovníci z rodu Přemysla Oráče	144
Královská koruna, jablko a žezlo	146
Královský hrad nad Prahou	148
Úřední hodnosti na královském dvoře	150
Královské hrady	152
Dobývání hradu	154
Život na královském hradu	156
Zrod české šlechty	158
Rodové znaky	160
Rytířské mravy a zvyklosti	162
Bitvy, zbraně, brnění	164
Bitva	166
Sedm svátostí	168
Gotické kostely	170
Život mnichů v klášteře	172
Kláštery – významná střediska vzdělanosti	174
Zbožnost středověkých lidí	176
Zakládání měst a městská řemesla	178
V městských domech	182
Na ulicích měst	184
Měšťané	186
Židé	188
Těžba stříbra, stříbrné mince	190
Zakládání nových vesnic	192

Provinilci a tresty	402
Církev a zbožnost v Čechách	404
Krása zbroje a zbraní	406
Novinky ve vojenství	408
Turecká vojenská moc	410
Moháčská katastrofa	412
Osobnosti	414
Otázky pro pozorné čtenáře	418

České země v době renesance (NK)

České země v době renesance	422
Habsburkové na českém trůně	424
Zasedání zemského sněmu	426
Vilém a Petr Vok z Rožmberka	428
Jak se stavěly zámky	430
Život na zámku	432
Zámecká slavnost	434
Zámecké zahrady, zahradní hry a radovánky	436
Renesanční móda	438
Jak se zakládaly a stavěly rybníky	440
Život na venkově	442
Jak se těžilo stříbro a razily mince	446
Cestování, doprava a pošta	448
Život ve městě	450
Správa města a stavba domů	452
V měšťanském městě	454
O femeslech ve městech	456
Jak se tiskly knihy	458
Školy, žáci a učitelé	460
Vzdělanost	462
O nemocech, medicíně, lécích a lékařích	464
Zázraky alchymistů a svět astronomů	466
O femeslech uměleckých	468
Pražský dvůr císaře Rudolfa II.	470
Pražská defenestrace	472
Bitva na Bílé hoře	474
Poprava na Staroměstském náměstí	476
O vojsku, zbraních a válečné technice	478
Albrecht z Valdštejna	480
Konec třicetileté války	482
Otázky pro pozorné čtenáře	486

České země v době baroka (JL)

Tvář barokní doby	490
České země a Evropa	492
Monarchie Habsburků	494
Život vesnice	496
Poddanský statek	498
Vesnická domácnost	500

Zemědělský rok	502
Hospodaření velkostatku	505
Vesnice po práci	506
Ve mlýně	508
V kovárně	510
Manufaktury	512
Církev a společnost	514
Pouti a procesí	516
Barokní vzdělanost a školy	518
Život barokních měst	521
Na městském trhu	522
Měšťanský dům	524
Svět měšťanstva	526
Ve zlatnické dílně	529
Barokní Praha	530
Člověk v nouzi	532
Odvrácená tvář barokní doby	534
Výtvarné umění	536
Barokní zámky a paláce	538
Život šlechty	540
Šlechtická rodina	542
Zábavy šlechty	544
Vojáci a války	546
Oděv baroka	548
Lidé na cestách	550
Otázky pro pozorné čtenáře	554

České země v době osvícenství (JL)

Filozofové, panovníci a revolucionáři	558
Soupeři a spojenci	560
Nelehký úkol	562
Císařští soldáti	564
Úředníci státu	566
Dobře uspořádané společenství	568
Státní medicína a zdravotní policie	570
Technika doby manufaktur	572
Přadláci, tkalci a faktoři	574
V soukenické manufaktuře	576
Výroba papíru	578
Republika vzdělaných duchů	580
Ve školních škammách	582
Rokoko a klasicismus	584
Pohodlí a soukromí	586
Od hravosti k uměřenosti	588
Proměny módního stylu	590
Města a stát	592
Větroplavci, panorámy a automaty	594
Společnost kaváren a salonů	596
Selská rebelie roku 1775	598
Technický pokrok v zemědělství	600

První služebník státu	602	Podnikání	700
Tělesná poddanost neb člověčenství	604	Pražský životní styl	702
Pohled ze selské světnice	606	Rodina a bytová kultura	704
Podle zvyku a kraje	608	Spolkový život	706
Bez ohledu na rozdíl náboženství	610	V zdravém těle zdravý duch	708
Úsilí prvních vlastenců	612	Volný čas	710
Hudební klasicismus	614	Od májovců k lumírovcům a ruchovcům	712
V České expedici	616	Vznik Národního divadla	714
Obratný diplomat	618	Generace Národního divadla	716
Otázky pro pozorné čtenáře	622	Požár a znovuvotevení Národního divadla	718
České země v době obrození (JL)		V hudbě život Čechů	720
Na prahu převratných změn	626	Výtvarný svět	722
Styl jednoduchosti	628	Dvě zbraně máme, knihu jen a školu	724
Vzdušnost a lehkost interiéru	630	Aktivní česká politika	726
Móda na promenádách	632	Zemská jubilejní výstava roku 1891	728
Rakousko a Evropa	634	Den na výstavě	730
Panovníci, státníci a politikové	636	Národopisná výstava československá	
Stín tajné policie	638	roku 1895	732
Industriální společnost	640	Železniční trať	734
„Stavitelé strojů“	642	Automobily a letadla	736
Továrníci a dělníci	644	Elektrina v průmyslu	738
Po silnicích a kolejích	646	19. století umírá, až žije 20. století	740
Ideál účelnosti	648	Češi a Němci	742
Pražská polytechnika	650	Změny v městském prostředí	744
Žáci neb „chovanci školní“	652	Fotografie a film	746
Obrození měšťanské společnosti	654	Polygrafie, žurnalistika a nakladatelské domy	748
V měšťanské rodině	656	Umělecká česká moderna	750
Pavlačový dům	658	Sarajevský atentát	752
Romantická vzpoura	660	První světová válka	754
Romantické rysy obrození	662	Otázky pro pozorné čtenáře	758
„Vědecký obraz vlasti“	664	Československo 1918–1938 (A+H)	
Na divadelní scéně	666	Válečná přehra	762
Hlas veřejného mínění	668	Bojovníci za svobodu	764
Na stránkách novin	670	Zrození státu	766
Ze společenského života	672	Prezident	768
Za lidovou kulturou	674	První boje republiky	770
Při polní práci	676	Tvář nového státu	772
Z poddaného občan	678	Res publica	774
Biedermeier a druhé rokoko	680	Vzor demokracie	776
Architektura romantických zámků	682	Demokracie se brání	778
Naděje svobody	684	Domov národů	780
Porážka a revoluce	686	ČSR v nové Evropě	782
Otázky pro pozorné čtenáře	690	Matka měst	784
České země 1848–1918 (ME)		Plody země	786
České země po roce 1848	694	Made in Czechoslovakia	788
Habsburský dům – Viribus unitis	696	Na zemi, ve vzduchu, po vodě	790
Prusko-rakouská válka	698	Peníze hýbou světem	792
		Velká krize	794
		Jak se žilo	796

Práce základ blahobytu	798
Chvilé zábavy a odpočinku	800
Šaty dělají člověka	802
Štětcem a dlátem	804
Světla ramp	806
V sedle Pegasově	808
Sedmá velmoc	810
Studnice moudrosti	812
Mládež – naděje vlasti	814
Lví silou, vzletem sokolím	816
Štít a meč	818
Mračna se stahují	820
Hořký konec	822
Nejdůležitější události 1918–1938	825
Otázky pro pozorné čtenáře	828

Československo 1938–1945 (A+H)

Čas zkoušek	832
Druhá republika	834
Osudný březen	836
Protektorát Čechy a Morava	838
První dny okupace	840
Slovenský stát	842
17. listopad 1939	844
Okleštěný život	846
Umlčované múzy	848
Spoutané divadlo a film	850
Sport za mřížemi	852
Lidé v odboji	854
Tři králové	856
Mýtus rudé hvězdy	858
Vláda v exilu	860
Volá Londýn, hovoří Moskva	862
Atentát na Heydricha	864
Život v zatemnění	866
S hvězdou Davidovou	868
Na všech frontách světa	870
Stříbrné perutě	872
Demokraté a kavárniční povaleči	874
„Z Buzuluku do Prahy“	876
Slovenské národní povstání	878
Do hor!	880
Košický vládní program	882
Praha volá o pomoc	884
Osvobození	886
Světla a stíny	888
Všední den po válce	890
Svět se ochlazuje	892
Otázky pro pozorné čtenáře	896

Československo 1946–1992 (JP)

Neblahé dědictví války	900
O nový stát	902
Dvouletka	904
První střetnutí v boji o moc	906
Únor 1948: mocenský zvrat	908
Vláda jedné strany	910
Oběti nového režimu	912
Do emigrace	914
Boj s „třídním nepřítelem“	916
Procesy	918
Život pod rudou hvězdou	920
Nejen chlebem	922
Diktátorova smrt	924
Rok 1956: zklamané naděje	926
Socialistické Československo	928
Nenápadná liberalizace	930
Navzdory cenzuře	932
1968: rok nových nadějí	934
21. srpen 1968	936
1969: rok plný zklamání	938
Takzvaná normalizace	940
Odpor pokračuje	942
Konzumní socialismus	944
Pomníky socialismu	946
Charta 77	948
Blýskání na časy	950
Máme holé ruce...	952
Občanské fórum	953
Vítězství demokracie	955
Boj o vládu	956
Hledání nových cest	957
Navracení majetku	958
Rozchod se Slováký	959
Otázky pro pozorné čtenáře	964
Odpovědi na otázky	965
Rejstřík věcný	966
Rejstřík jmenný	969

*Zkratky: HM = Helena Mandelová,
 ZB = Zdeněk Bígl, PK = Petr Klučina,
 NK = Nada Kubíř, JL = Jitka Lněničková,
 ME = Marcela C. Efmertová,
 A + H = Pavel Augusta a František Honzák,
 JP = Jiří Pernes*